

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. _____
din _____ 2024

**cu privire la aprobarea proiectului de lege
pentru modificarea unor acte normative**
(aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești)

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești).

PRIM-MINISTRU

Contrasemnează:
Ministrul justiției

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

L E G E

pentru modificarea unor acte normative

(aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr.122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 7 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:
„(10) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților la proces, să emită un aviz consultativ.”.

2. Articolul 39 se completează cu punctul 6) cu următorul cuprins:
„6) emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative cu privire la aplicarea legislației;”

3. Articolul 108 la alineatul (1), după textul „martorul în instanța de judecată” se completează cu textul „sau la audierea în condițiile art. 109 alin.(3²) și (3³)”;

4. Articolul 109:
alineatul (3) se completează cu textul „Prevederile alin.(3²) și (3³) pot fi aplicate în mod corespunzător.”;

se completează cu alineatele (3²) și (3³) cu următorul cuprins:
„(3²) În cazul în care asigurarea prezenței martorului la audiere este dificilă din cauza aflării peste hotarele Republicii Moldova, din cauza executării pedepsei în penitenciarele din Republica Moldova, din cauza internării într-o instituție medicală sau a dizabilităților locomotorii, procurorul prin ordonanță motivată sau instanța de judecată prin încheiere motivată, poate decide audierea acestuia prin intermediul videoconferinței, la cerere părților sau din oficiu. În acest caz, audierea martorului prin intermediul videoconferinței are loc, după caz, la sediul misiunii diplomatice sau al oficiului consular al Republicii Moldova, la sediul instituției penitenciare, al instituției medicale, de asistență socială, al autorității tutelare sau al organului de probațiune, care dispun de mijloace tehnice corespunzătoare și verifică identitatea martorului.”.

(3³) Dacă deplasarea martorului la locurile menționate în alin. (3²) este imposibilă, audierea acestuia poate avea loc în alte locuri, cu condiția respectării confidențialității declarațiilor.”.

5. La articolul 179:

la alineatul (1) după cuvintele „demne de încredere” se completează cu textul „, necondamnați, cu reputație ireproșabilă”, iar textul „2 și mai mare de” se exclude;

la alineatul (3) textul „50 la 300” se substituie cu textul „300 la 1000”.

6. La articolul 180:

la alineatul (1) după cuvintele „demne de încredere” se completează cu textul „, nu are restanțe la bugetul public național, cu o reputație ce activează conform unor standarde înalte în domeniul său de activitate,” și se completează cu propoziția cu următorul cuprins: „Numărul garanților nu poate fi mai mic de 2 și mai mare de 5.”;

la alineatul (2) numărul „500” se substituie cu numărul „1000”.

7. La articolul 181:

la alineatul (1) se completează cu următorul text: „și nu se aplică infracțiunilor prevăzute la art. 181¹-181³, 243, 303, 307, 324-335¹, 352¹ alin. (2) din Codul penal”;

la alineatul (2) cuvintele „este demn de încredere” se substituie cu textul „întreține condițiile prevăzute la art. 179 și respectiv art. 180”.

8. La articolul 192¹ alineatul (2) textul „de la 300” se substituie cu textul „de la 3000”.

9. Se completează cu articolul 331² cu următorul conținut:

„**Articolul 331².** Avizele consultative ale Curții Supreme de Justiție

(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea părților, emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii.

(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:

a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată sau nu a fost explicată de către Curtea Supremă de Justiție anterior.

(3) Părțile pot cere solicitarea avizului consultativ o singură dată în aceeași instanță.

(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile menționate la alin. (2), instanța de judecată respinge cererea privind solicitarea avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la emiterea avizului consultativ, se amîină pledoariile.

(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în termen de pînă la 3 luni, care se publică pe pagina sa web a Curții Supreme de Justiție.

(8) Curtea Supremă de Justiție nu emite avizul consultativ în cazul constatării neconstituționalității normei de drept.”;

10. La articolul 337 la alineatul (1) propoziția a doua, după textul „semnează pe fiecare pagină și la sfârșit” se completează cu textul „, cu excepția declarațiilor efectuate prin intermediul videoconferinței”

11. La articolul 364¹, alineatul (10) propoziția „Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința, invocând doar erorile procesuale.” se exclude.

12. La articolul 370, alineatul (2¹), după textul „prin intermediul videoconferinței” se completează cu textul „în condițiile art. 109 alin.(3²) sau (3³)”.

13. La articolul 401 alineatul (2) se completează cu textul „ori succesorii acestora”.

14. La articolul 427, alineatul (3) ultima propoziție, va avea următorul conținut:

„În cazul respingerii nejustificate a administrării probei în instanța de apel într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare, sau în cazul în care se invocă temeiul de la alin. (1) pct.6), prevederile art.413 alin.(3) și (4) se aplică în mod corespunzător.”;

15. La articolul 433 alineatul (3) litera b), se abrogă.

16. La articolul 471 în tot cuprinsul alineatului (3¹) cuvintele „teleconferință” se substituie cu cuvântul „videoconferință” la forma gramaticală corespunzătoare;

17. La articolul 509¹, alineatul (8) textul „de către procuror, inculpat sau apărătorul acestuia” și textul „Partea vătămată poate ataca cu recurs sentința în termen de 15 zile de la pronunțare, invocând doar erorile procesuale.” se exclud.

Art. II. – Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 285–294, art.436), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 12² va avea următorul cuprins:

„**Articolul 12².** Avizele consultative ale Curții Supreme de Justiție

(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată poate solicita Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea participanților la proces, emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii.

(2) Avizul consultativ poate fi solicitat de către instanța de judecată care examinează cauza dacă:

a) norma de drept urmează a fi aplicată în cauza examinată în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea cauzei și se referă la dificultăți de aplicare a normei de drept susceptibile de interpretări diferite;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată sau nu a fost explicată de către Curtea Supremă de Justiție anterior.

(3) Participanții la proces pot cere solicitarea avizului consultativ o singură dată în aceeași instanță.

(4) Dacă nu sunt întrunite condițiile menționate la alin. (2), instanța de judecată respinge cererea privind solicitarea avizului consultativ printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac.

(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la emiterea avizului consultativ, se amîină pledoariile.

(6) În cazul în care se decide respingerea solicitării, Curtea Supremă de Justiție emite o încheiere motivată care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(7) Curtea Supremă de Justiție emite avizul consultativ în termen de pînă la 3 luni, care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(8) Curtea Supremă de Justiție nu emite avizul consultativ în cazul constatării neconstituționalității normei de drept.”;

2. La articolul 236 alineatul (1), după textul „pronunță dispozitivul hotărîrii” se completează cu textul „explică succint motivele hotărîrii”

3. La articolul 438 alineatul (2), a treia propoziție se completează cu textul „sau de la data expirării termenului acordat pentru înlăturarea deficiențelor”;

4. Articolul 442 alineatul (2) va avea următorul conținut:

„(2) În recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3).

Aprecierea probelor dată de prima instanță și de instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului când se invocă temeinic art.432 alin. (1) lit.e) sau când Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului, prevederile art.372 alin.(1) și (3) se aplică în mod corespunzător.”;

5. Articolul 449 litera g) va avea următorul conținut:

„g) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată;”;

6. Articolul 450 litera e) va avea următorul conținut:

„e) de la informarea Guvernului Republicii Moldova până la soluționarea cererii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cazul prevăzut la art.449 lit. g)”.

Art. III. – Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309–320, art. 466), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 191 se completează cu alineatul (6) cu următorul conținut:

„(6) În cauzele menționată la alin. (5) Curtea Supremă de Justiție pronunță hotărâre motivată.”

2. Articolul 226:

la alineatul (1) textul „la cerere, o poate explica succint verbal” se substituie cu textul „explică succint motivele hotărârii”.

la alineatul (2) textul „sau de recurs depuse” se substituie cu cuvântul „depusă”, iar textul „în termen de 45 zile lucrătoare” se exclude;

la alineatul (3) textul „sau instanța de recurs repune recurentul în termenul de apel/recurs” se substituie cu textul „în termenul de apel”;

la alineatul (4) se completează cu textul „ori o cerere de motivare a hotărârii”.

3. La articolul 234 alineatul (1) textul „c)–e)” se substituie cu textul „c) și e)”;

4. La articolul 245 cuvântul „pronunțarea” se substituie cu cuvântul „comunicare”.

Art. IV. – articolul 13 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr.64/2023, (Publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr. 117–118, art.190), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua sa componență, președintele Curții Supreme de Justiție formează completele de judecată pentru examinarea recursurilor, inclusiv recursurile declarate anterior intrării în vigoare a prezentei legi.”.

Art. V. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului